

Motion till riksdagen 2009/10:Ub268

av Tina Acketoft m.fl. (fp)

Förstatligande av skolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda och ta fram förslag till en skola med staten som huvudman.

Motivering

En av grundpelarna i svensk skola är att alla barn oavsett bakgrund ska ha tillgång till likvärdig utbildning. Så ser dock inte verkligheten ut idag. Skillnaden mellan skolorna har sedan kommunaliseringen på 1990-talet ökat på flera områden. Det handlar framförallt om resurser, lärartäthet och andelen behöriga lärare. Idag finns ingen likvärdig skola, och detta får givetvis återverkningar på hur väl eleverna når målen.

Den 25 september presenterade Skolverket en rapport där de kartlagt faktorer som förklarar varför svenska elever presterar sämre i skolan idag jämfört med tidigt 1990-tal. Skolverket framhåller i rapporten att kommunaliseringen är en av de avgörande faktorer som menligt inverkat på elevernas resultat.

När skolan kommunaliserades fick kommunerna ansvar för att fördela resurser till skolan. Tanken var att resursfördelningen skulle bli mer effektiv och att resurserna skulle styras dit där behoven var störst. Idag varierar kommunernas anslag till eleverna betydligt *mellan* kommunerna: från 60 000 kr per elev i den kommun som hade lägst anslag till ca 108 000 i den kommun som hade högst (år 2007/2008). I läroplanen anges att resurser ska fördelas med hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov, vilket innebär att resurserna inte ska fördelas lika överallt. Men när Skolverket studerade om kommunerna ger utökade resurser till skolor där eleverna har sämre förutsättningar att nå målen fann det att de kompensatoriska inslagen *inom* kommunerna är blygsamma.

Fel! Okänt namn på

I syfte att uppnå en jämlik skola kommer resursfördelningen att behöva variera utifrån olika förhållanden i kommuner och områden, men skillnaderna i dagens resurstilldelning verkar inte bygga på elevers behov, vilket borde vara fallet.

En annan tanke med kommunaliseringen var att besluten skulle fattas lokalt. Resultatet blev dock att den politiska detaljstyrningen ökade, att fler hierarkier byggdes samt att lärare och rektorer fick minskat inflytande. Att lagstiftningen dessutom riktar sig både till kommunen och till lärare och rektor skapar otydlighet och frustration om var ansvaret ligger. Skolan behöver färre hierarkier och ökad tydlighet gällande styrning och ansvarsfördelning. Vi är övertygade om att lärare och skolledning själva klarar att tolka de nationella styrdokumenterna och att det inte behövs några politiska mellanled mellan stat och skolor.

Nuvarande regering har sedan tillträdet 2006 lett ett ambitiöst och fokuserat förändringsarbete för den svenska skolan där man synliggjort och presenterat förändringar för att komma tillrätta med de flesta av skolans problem. I denna skolpolitik ingår många inslag som ska förstärka den statliga styrningen, till exempel fler och tydligare nationella kunskapskrav i olika årskurser, nationella prov, distinktare betygssystem, vassare statlig inspektion, skärpning av statliga behörighetsregler för skolledare, införande av en statlig lärarauktorisering och att lärarutbildningen ska styras upp mer.

Regeringens satsningar på nationella mål, utvärderingar och tillsyn är givetvis viktiga verktyg för staten för att säkra kvaliteten i hela den svenska skolan. Men en skola under nationellt ansvar garanterar i ännu större utsträckning rättigheten för alla barn att få en likvärdig och god utbildning som ger nödvändiga kunskaper.

Omfattande reformer av detta slag är givetvis inget som bör beslutas utan gedigen analys och gediget resonemang. Därför bör det tillsättas en utredning som tar fram förslag på formerna för en modern skola med staten som huvudman där kvalitet och likvärdighet säkras genom statlig finansiering, nationella mål, utvärderingar och tillsyn. Detta för att svenska elevers resultat åter ska nå den internationella toppnivå som de låg på i början av 1990-talet.

Stockholm den 1 oktober 2009

Tina Acketoft (fp)

Nina Larsson (fp)

Karin Granbom Ellison (fp)